

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor Economische Zaken

datum 9 december 2016

Betreffende wetsvoorstel:

34550 XIII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) en het Diergezondheidsfonds (F) voor het jaar 2017

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 8 december 2016 aangenomen door de Tweede Kamer. SP, de PvdA, GroenLinks, D66, Van Vliet, 50PLUS, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, Houwers, Monasch, de VVD, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV stemden voor.

Aangenomen amendementen

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam onder-nemen

16 → **18** (Verhoeven en Ziengs) over budget voor het SBIR-programma over de blockchain technologie

Dit amendement bewerkstelligt dat het innovatievolgend MKB via de regeling Innovatie Prestatie Contracten, net als in 2016, in staat wordt gesteld om in 2017 innovatiesubsidie aan te vragen. Tevens wordt hiermee geregeld dat in 2017 budget beschikbaar komt voor een SBIR aanpak, voor onder meer het stimuleren van veilige uitwisseling van digitale informatie via Blockchain-technologie. Dekking van het amendement wordt gevonden op artikel 2, door verlagingen binnen het juridisch niet verplichte deel van de categorie Subsidies ter grootte van € 3,0 miljoen en voor € 1 miljoen binnen de categorie Opdrachten.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 9 december 2016

blad 2

Aangenomen. Voor: PvdD, de PvdA, GroenLinks, D66, Van Vliet, 50PLUS, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, Houwers, Monasch, de VVD, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen

Artikel 5 Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen

14 → **20** (Van Tongeren en Ouwehand) over het ondersteunen van proefprocessen van Groningers in verband met mijnbouwschade

Indieners van dit amendement onderschrijven het uitgangspunt van het Kabinet dat iedereen toegang dient te hebben tot het recht. Dit geldt naar de mening van indieners ook voor Groningers die geconfronteerd worden met mogelijke schade ten gevolge van mijnbouwactiviteiten. De rechter is in Nederland de enige die onafhankelijk is en afdwingbare uitspraken kan doen die maatgevend zijn voor soortgelijke gevallen. Groningers vinden nauwelijks hun weg naar de rechter. Naar de mening van de indieners kunnen rechterlijke uitspraken bijdragen aan een herstel van vertrouwen. Daarom willen de indieners dat er een regeling komt waaruit experts, advocaten en bij ingewikkelde zaken een casemanager gefinancierd worden om een aantal proefprocessen te voeren. De indieners van dit amendement stellen voor om in de begroting van het Ministerie van Economische Zaken voor 2017 een bedrag van tweehonderdduizend euro vrij te maken om een aantal proefprocessen van Groningers, die menen schade ten gevolge van mijnbouwactiviteiten te hebben, te ondersteunen. De selectie van geschikte casussen voor proefprocessen door de Nationaal Coördinator Groningen dient volgens indieners gedaan te worden op voorspraak van bewonersorganisaties, zoals het Groninger Gasberaad, de Groninger Bodem Beweging en Stut en Steun.

Aangenomen. Voor: PvdD, de PvdA, GroenLinks, D66, 50PLUS, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, Monasch, de ChristenUnie, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV

Artikel 4 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

117 (Bruins) over een Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw

Dit amendement zorgt voor 5 miljoen euro voor een Subsidieregeling Duurzame Scheepsbouw (SDS). In de recente motie Bruins (34 550 XIII, nr. 44) heeft de Kamer zich uitgesproken voor de oormerking van 5 miljoen euro voor deze subsidieregeling voor innovatieve scheepsbouw. Het is belangrijk dat de internationaal concurrerende en zeer innovatieve Nederlandse scheepsbouwsector deze regeling kan benutten om ontwikkelingsrisico's bij duurzaamheidsinnovaties te ondervangen. De SDS zal bijdragen aan duurzamere producten, energiebesparing en minder CO₂-uitstoot. Bovendien zorgt de regeling voor een gelijk speelveld binnen de Europese Unie. Zonder de SDS zou Nederland achterstand oplopen in de concurrentie met onder meer Duitsland, dat een vergelijkbare regeling heeft. De huidige Demonstratieregeling Energie-innovatie (DEI) is niet geschikt om te kunnen functioneren in de scheepsbouwsector, omdat de innovatieve pilots in deze sector ook direct het commerciële eindproduct zijn. De DEI kent bovendien een eigen tijdschema, dat niet af te stemmen is op het orderproces in de scheepsbouw waar innovaties plaatsvinden. Daarnaast is de DEI in essentie een tenderregeling, waarbij vooraf

datum 9 december 2016

blad 3

geen zekerheid te krijgen is over de inzetbaarheid van de middelen. Op basis van deze aspecten heeft Duitsland voor een afzonderlijke scheepsbouwregeling gekozen. Europese regelgeving biedt ruimte voor de SDS, binnen het RDI framework en General Block Exemption Regulation (GBER). Dekking wordt gevonden binnen de niet-juridisch verplichte middelen binnen de Demonstratieregeling Energie-innovatie (DEI).

Aangenomen. Voor: SP, de PvdD, de PvdA, GroenLinks, Van Vliet, Klein, Monasch, de VVD, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV

Verworpen en ingetrokken amendementen

Artikel 1 Goed functionerende economie en markten

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

9 (Bruins) over het terugdraaien van de bezuiniging van 500.000 euro op het Van Swinden Laboratorium

Dit amendement zorgt voor het terugdraaien van de bezuiniging van 500.000 euro op het Van Swinden Laboratorium (VSL), het Nationaal Metrologisch Instituut van Nederland. IJking van meetstandaarden is van groot belang voor de technische industrie in Nederland. VSL in Delft beheert standaarden, ontwikkelt nieuwe technieken om deze standaarden te verfijnen en stelt deze beschikbaar aan het Nederlandse bedrijfsleven. Beschikbaarheid van goede meetstandaarden is onmisbaar voor de Nederlandse industrie en landbouw voor het ijken van hightech producten, onder andere op het gebied van wafersteppers, optische instrumenten, gas- en flowmeters, precisielandbouw en elektronica. Een deel van de activiteiten van het VSL kan commercieel worden bekostigd, maar het is belangrijk dat de overheid adequaat investeert in de basis die nodig is voor de ontwikkeling van nieuwe standaarden. De indiener van dit amendement is van mening dat de publieke financiering van VSL niet verder kan dalen, zonder dat schade wordt toegebracht aan de vooraanstaande positie van de Nederlandse metrologie en de beschikbaarheid van de meest moderne standaarden voor het bedrijfsleven. Dit amendement repareert de voorgenomen korting op het publieke deel van het VSL-budget in 2017. Dekking wordt gevonden in de begrotingsreserve apurement (beleidsartikel 6).

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, Klein en de ChristenUnie

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen

Artikel 3 Toekomstfonds

12 (Gesthuizen) over het ongedaan maken van de premieverhoging van de regeling Borgstelling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB-regeling)

Met dit amendement beoogt de indiener de premieverhoging van de regeling Borgstelling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB-regeling) van 3,6% naar een gemiddelde van 6,65% voor innovatieve bedrijven en 4,65% voor overige bedrijven ongedaan te maken. De BMKB-regeling heeft in haar lange bestaan telkens aangetoond van grote waarde te zijn bij het laagdrempeliger maken van leningen aan bedrijven. Juist nu de economie aantrekt, maar kredietverstrekking door banken aan het midden- en kleinbedrijf problematisch blijft is het zaak dat deze regeling toegankelijk blijft voor alle bedrijven, zeker voor innovatieve bedrijven, en er verder geïnvesteerd kan worden in de economie. Deze wijziging wordt

datum 9 december 2016

blad 4

gedekt door de uitgaven aan de cofinancieringsregeling voor Startups/MKB te verlagen met € 6,8 miljoen evenals de daaruit voortvloeiende verplichtingen (artikel II). Artikel I van dit amendement verlaagt het bedrag van de te ontvangen BMKB-premie.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, het CDA, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen

13 (Graus) over de oprichting van een Digital Trust Centre

Indiener beoogt met dit amendement tegemoet te komen aan de roep om hulp voor het MKB in de strijd tegen cybercriminaliteit. Cybercriminaliteit kost Nederland jaarlijks 10 miljard euro. Zowel grote als kleine bedrijven kunnen nauwelijks toegang krijgen tot informatie over actuele digitale dreigingen. Grote bedrijven hebben vaak nog wel de financiële middelen om hun digitale veiligheid te regelen, maar het MKB is hier minder toe in staat. Dit amendement vraagt daarom om de oprichting van een Digital Trust Centre, zodat met name MKB-bedrijven een ingang naar de overheid hebben en concrete adviezen kunnen inwinnen over de bescherming tegen cybercriminaliteit. Volgens de sector zal hier 10 miljoen euro voor nodig zijn. Gezien de grote economische schade van 10 miljard euro die Nederland jaarlijks lijdt is volgens de indiener de gevraagde 10 miljoen goed te verantwoorden. De dekking voor dit amendement wordt gevonden binnen het niet-juridisch verplichte deel van artikel 2.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, 50PLUS, Klein, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen

Artikel 4 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

15 (Van Tongeren) over het intensiveren van het huidige publieke R&D-budget voor clean tech onderzoek

In het Energie Akkoord is afgesproken dat Nederland in 2030 een top 10-positie inneemt op de Mondiale CleanTech-ranking, zoals vastgesteld via het rapport Clean economy, living planet uit 2012 van Ronald Berger. Naar mening van indiener vergt het behalen van de doelstellingen van het klimaatakkoord van Parijs forse onderzoeksinspanningen en investeringen in duurzame technologie, onder andere gericht op energiebesparing en duurzame energie opwekking. Van Nederland mag verwacht worden dat zij haar eerlijke aandeel levert om deze mondiale opgave mogelijk te maken. Het Topsectorenbeleid en de afspraken uit het Energieakkoord betreffende de ontwikkeling van clean tech zijn gericht op marktontwikkeling voor de Nederlandse industrie. Het Energieakkoord heeft als ambitie om Nederland in 2030 een top-10 positie in te laten nemen op de Mondiale Clean Tech Ranking. In 2011 stond Nederland op plaats 21. Nederland stelt de helft minder publieke middelen beschikbaar voor financiering van clean tech R&D dan de top 10 landen in de mondiale clean tech ranking.

Om de positie van Nederland in de mondiale clean tech ranking te verbeteren en daarmee de doelstelling uit het Energie Akkoord te behalen, en belangrijker nog de kansen voor de Nederlandse economie te verzilveren is naar mening van indiener een intensivering van het huidige publieke R&D budget voor clean tech onderzoek nodig. Dit vergt een aanvullend

datum 9 december 2016

blad 5

budget voor het budgetartikel «onderzoekscentrum duurzame energie». Publieke financiering verlaagt het risico voor private partijen en kan een sterke aanjaagfunctie hebben voor de ontwikkeling van innovaties. Op voorhand is niet te bepalen welke innovaties slagen, daarom geldt dat het beschikbaar stellen van meer financiering voor het aanjagen van de ontwikkeling van nieuwe concepten de kans vergroot dat er een innovatie met groot marktpotentieel (en daarmee toegevoegde waarde) wordt gevonden. Overheidsondersteuning op het gebied van toegepast energieonderzoek is volgens de indiener essentieel om bedrijven ertoe aan te zetten het potentieel van nieuwe energietechnologieën te gaan verkennen en te benutten. Wat de toegevoegde waarde van de clean tech sector vergroot en de positie van Nederland op de Mondiale Clean Tech Ranking versterkt. De indiener van dit amendement stelt voor om in de begroting van het Ministerie van Economische Zaken voor 2017 een bedrag van vijf miljoen euro vrij te maken uit het niet-duurzame deel van het bedrijvenbeleid. Dit bedrag wordt toegevoegd aan het begrotingsartikel voor het budgetartikel «onderzoekscentrum duurzame energie», geormerkt voor onderzoek naar hernieuwbare energie en energiebesparing.

Verworpen. Voor: PvdD, GroenLinks, D66, 50PLUS, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, de SGP en de ChristenUnie

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam onder-nemen

8 → 11 → 23 → **120** (Agnes Mulder en Gesthuizen) over het terugdraaien van de premieverhoging van de BMKB-regeling

Het amendement draait de gemiddelde premieverhoging van 3,6% naar 4,8% van de Borgstelling Midden- en Kleinbedrijf (BMKB-regeling) terug. Het amendement zorgt voor het benodigde bedrag van 6,8 miljoen dat nodig is om de gemiddelde premieverhoging terug te draaien. De premieverhoging wordt teruggedraaid omdat het de toeganke-lijkheid tot bancaire krediet beperkt. Een premieverhoging zorgt voor een hogere drempel voor ondernemers om de BMKB-regeling te gebruiken. De BMKB-regeling is zeer belangrijk om bancaire kredietverlening aan het mkb te stimuleren en te ondersteunen. Bancaire financiering is nog altijd met afstand de belangrijkste bron van financiering voor het mkb. De BMKB dient ondersteuning te bieden aan de kredietverlening voor nieuwe investeringen, waaraan met name behoefte is als de economie groeit. De BMKB biedt banken een borgstelling voor leningen aan midden- en kleinbedrijven (≤ 250 werknemers) voor zover deze bedrijven onvoldoende zekerheden kunnen bieden aan de bank. Het knelpunt dat met de BMKB wordt bestreden is het verschijnsel dat in de kern gezond MKB – met voldoende zicht op rentabiliteit en continuïteit – niet of onvoldoende in een kredietbehoefte kan voorzien door een tekort aan zekerheden.

Dekking van het amendement wordt gevonden op de Aanvullende Post Algemeen door van de 10 miljoen die extra vrij wordt gemaakt voor inspanningen die de Nederlandse concurrentiepositie van Nederland in het buitenland ten goede moeten komen, met 6,8 miljoen te verlagen.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV

datum 9 december 2016

blad 6

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen

Artikel 8 Natuur en biodiversiteit

65 → **118** (Koser Kaya) over een stimulans voor het vergroeningsbeleid voor verstedelijkte gemeenten

Veel gebieden in Nederland zijn versteend. De waterdoorlaat- en -opslagcapaciteit van de grond neemt daardoor af. Waterschappen waarschuwen dan ook dat met de door klimaatverandering extremer wordende neerslag maatregelen nodig zijn om overstromingen tegen te gaan. Dat kan door ingrijpende vernieuwingen aan het rioolstelsel, maar ook goedkoper en simpeler door simpelweg meer groen te hebben in steden en andere dichtgebouwde gebieden. Meer groene tuinen, minder tegels, dat helpt volgens hen. Veel gemeenten zijn al met dergelijk beleid bezig, en het is mensen bijvoorbeeld ook toegestaan tegels uit de stoep te halen voor een geveltjestuin. Daarnaast neemt met vele soorten groen de biodiversiteit in steden toe. Dat versterkt weer de overlevingskans van bijvoorbeeld vlinders en bijen in de stad. En dergelijke bestuivende insecten helpen op hun beurt weer het ecosysteem in stand houden.

Dit amendement maakt daarom 5 miljoen euro vrij om toe te voegen aan artikel 8 (Natuur en biodiversiteit). Met dit bedrag kunnen verstedelijkte gemeenten hun vergroeningsbeleid een stimulans geven, bijvoorbeeld door te investeren in best-practices, door de aanleg van groene zones of door bewoners te stimuleren hun tuin te vergroenen. Dekking voor dit voorstel wordt gevonden in het verlagen van de voor de TKI-toeslag ter beschikking gestelde middelen.

Verworpen. Voor: PvdD, GroenLinks, D66, 50PLUS, Klein en de Groep Kuzu/Öztürk

Diverse artikelen

122 (Dijkgraaf) over budget voor het Zeelandfonds

Bedrijvigheid en werkgelegenheid in de provincie Zeeland zijn de afgelopen jaren onder druk komen te staan door vertrek van en ontslagen bij enkele grote Zeeuwse bedrijven. Als gevolg van de zogenaamde splitsingswet wankelt ook de positie van energiebedrijf Delta, een belangrijke werkgever in Zeeland. Nu zien de economische cijfers er nog redelijk uit, maar verschillende seinen voor de toekomstige economische ontwikkeling staan op rood.

Op aandringen van de Kamer kwam er de commissie Structuurversterking en werkgelegenheid Zeeland. Deze commissie presenteerde het actieprogramma 'Zeeland in stroomversnelling'. Een belangrijke aanbeveling is een investeringsfonds voor projecten die de Zeeuwse economie versterken. Naast bijdragen van provincie en private partijen is ook een bijdrage van het Rijk nodig. De Kamer heeft enkele moties aangenomen vanuit de Kamer (o.a. motie Bisschop c.s., Kamerstuk 29 697 nr. 27). De regering weigert deze moties uit te voeren.

De indieners stellen daarom voor in het kader van het Toekomstfonds (begrotingsartikel 3) eenmalig budget te reserveren voor het 'Zeelandfonds'. Provincie en private partijen zijn aan zet om de in het actieprogramma genoemde projecten verder uit te werken en concreet te maken. Alleen dan kunnen die voor steun vanuit het 'Zeelandfonds' in aanmerking komen. Een van de initiatieven die in aanmerking zouden kunnen komen voor

datum 9 december 2016

blad 7

het 'Zeelandfonds' is het samenwerkingsverband Smart Delta Resources, waarin energie intensieve bedrijven de handen ineen hebben geslagen voor verduurzaming en energiebesparing. Indien het 'Zeelandfonds' onvoldoende van de grond komt en sprake is van onderbenutting vallen die middelen vrij en kunnen ze elders in het kader van het Toekomstfonds ingezet worden.

Dekking voor het 'Zeelandfonds' wordt gevonden in de begrotingsreserve Apurement en de gereserveerde middelen voor compensatie van energie intensieve bedrijven in het kader van het Europese CO₂- emissiehandelssysteem (ETS). Voor de begrotingsreserve Apurement is minimaal 90 miljoen euro nodig, terwijl nu per 31 december 2016 109,2 miljoen euro beschikbaar is. De indiener stelt voor om dit eenmalig af te romen ten behoeve van het 'Zeelandfonds'. Verder bleek de afgelopen jaren dat niet alle beschikbare middelen voor ETS-compensatie besteedt werden in verband met de lage prijs voor CO₂- emissierechten. Ook komend jaar zal deze prijs naar verwachting laag blijven. Het budget is hier niet op aangepast. De indiener stelt voor om 6 miljoen euro naar het 'Zeelandfonds' te schuiven.

Verworpen. Voor: PvdD, GroenLinks, D66, Van Vliet, 50PLUS, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, Houwers, Monasch, de SGP, de ChristenUnie, het CDA, de Groep Bontes/Van Klaveren en de PVV

Artikel 4 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

19 (Agnes Mulder) over investeringen in innovatie en onderzoek op het gebied van duurzame energie

De indiener wil dat meer wordt geïnvesteerd in innovatie en onderzoek op het gebied van duurzame energie. Nederland investeert relatief weinig in onderzoek ten opzichte van vele andere Europese landen, en in de komende jaren nemen deze investeringen nog af. Dit is ook het geval voor investeringen in onderzoek en innovatie op het gebied van duurzame energie. De indiener wil meer investeringen in de nieuwe technologieën en producten voor onze energievoorziening in de toekomst, zoals ook wordt geadviseerd door de adviesraad voor Wetenschap, Technologie en Innovatie. De adviesraad stelt: «Er is wel geld beschikbaar voor de uitrol van duurzame energie (die steun richt zich op de goedkoopste nu beschikbare technologieën), maar het energiebeleid prikkelt nauwelijks tot de verbetering van bestaande technologieën of de ontwikkeling van nieuwe, dan wel tot andere manieren om emissies te beperken (zoals energiebesparing)». De indiener wil 50 miljoen vanuit de begrotingsreserve duurzame energie investeren in energie-innovatie. In de begrotingsreserve duurzame energie zit per 31 december 2016 1,46 miljard euro, waarvan 400 miljoen euro niet juridisch verplicht. De indiener is ervan overtuigd dat deze middelen beter al voor een deel in 2017 kunnen worden besteed, dan mogelijk daarna, aan een duurzame energievoorziening en een CO₂ neutrale economie in 2050. De indiener beoogt dat 10 miljoen wordt geïnvesteerd in een nieuw, gezamenlijk door TNO en ECN toegepast innovatie- en onderzoeksinstituut naar duurzame energie, waaronder zonne-energie, in Petten. Ook de provincie Noord-Holland, de regio Noord-Holland Noord en bedrijfsleven willen hierin investeren. Nederland heeft topuniversiteiten die de beste zonnepanelen ter wereld bouwen, maar geen toegepast onderzoeksinstituut die onderzoek en markt verbindt. Daarnaast kunnen de uitgaven voor duurzame energieprojecten en de Demonstratie-regeling Energie Innovatie worden geïntensiveerd.

datum 9 december 2016

blad 8

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, 50PLUS, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, de SGP en het CDA

Artikel 4 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

21 → **115** (Van Tongeren en Smaling) over lokale duurzame energie initiatieven

De indieners zijn van mening dat lokale duurzame energie initiatieven een waardevolle bijdrage leveren aan de energietransitie. Dergelijke initiatieven zijn in opkomst, worden steeds professioneler en richten zich steeds meer op grotere projecten. Deze projecten hebben een schaal die zich niet leent voor de Postcoderoosregeling. In het intensiveringspakket van het Energie Akkoord zijn afspraken gemaakt over een «Offensief Lokale Energie». Met dit amendement geven de indieners financiële invulling aan het onderdeel Exploitatiesubsidie Energiecoöperaties dat is vastgelegd in het «Offensief Lokale Energie» (verhoging SDE+). De indieners willen de dekking halen uit een verlaging van de SDE+.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, de ChristenUnie en het CDA

Artikel 4 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

22 → **116** (Van Tongeren c.s.) over het niet subsidiëren van monomestvergisting

De indieners zijn van mening dat de regeling voor de monomestvergisting die op 4 oktober 2016 per brief aan de Kamer is aangekondigd (verlaging SDE+) kan zorgen voor meer methaanuitstoot in plaats van voor vermindering. De indieners zijn van mening dat monomestvergisting met subsidie een ontsnappingsroute kan zijn om door te gaan met het vergroten van de veestapel. De keuze voor monomestvergisting dient daarom bij voorkeur zonder subsidie genomen te worden, maar niet met een speciaal schot in de SDE+ regeling.

De indieners voegen het vrijvallende verplichtingenbedrag en uitgaven-bedrag toe aan de algemene SDE+ regeling.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, Klein en de Groep Kuzu/Öztürk

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij en voedselketens

56 (Dik-Faber) over een projectbudget voor het Convenant Schone en Zuinige Agrosectoren

Dit amendement zorgt voor een projectbudget van 1 miljoen euro voor het «Convenant Schone en Zuinige Agrosectoren». Een voorwaarde is dat de sector door middel van cofinanciering het projectbudget verdubbelt, zodat publiek-private samenwerking ontstaat op het gebied van innovatie en demoprojecten op het gebied van energie en klimaat. Een belangrijk doel van het amendement is om samenwerking te realiseren tussen de sector (boeren en tuinders), toeleveranciers en technische dienstverleners van de agrarische sector, de overheid en de wetenschap, waaronder Wageningen UR en de Technische Universiteiten. Het Convenant Schone en Zuinige Agrosectoren moet onderdeel zijn van het behalen van de doelen uit het Klimaatakkoord. Het is daarom belangrijk dat het Agroconvenant leidt tot projecten en implementatie van maatregelen beoogd om

datum 9 december 2016

blad 9

broeikasgassenreductie te behalen richting 2030. Het projectbudget moet volgens de indiener leiden tot kleinschalige onderzoeken en demoprojecten in de land- en tuinbouw. Op deze manier wil de indiener het onderzoek naar en implementeren van nieuwe technieken om broeikasgassen te reduceren bevorderen en nieuwe verdienmodellen voor ondernemers tot stand laten komen. Dekking wordt gevonden in de begrotingsreserve apurement (beleidsartikel 6).

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, de SGP, de ChristenUnie en het CDA

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens60 → 119 (Dijkgraaf) over investeren in agrarische innovatie en kennisontwikkeling

Het kabinet stelt voor om ongeveer 30 miljoen euro te bezuinigen op innovatieregelingen (duurzame veehouderij, plantaardige productie) en op het opdrachtenbudget voor kennisontwikkeling en (agrarische) innovatie. Daar tegenover staat extra geld (ongeveer 15 miljoen euro) voor de voedselagenda, waarbij in ieder geval een deel niet op het boerenerf terecht komt. De indiener constateert dat een grote verduurzamingsopgave bij de primaire producent, met name ook in de veehouderij, ligt en vindt dat juist op dat vlak innovatie en kennisontwikkeling nodig is. Hij stelt voor om 10 miljoen euro meer te investeren in agrarische innovatie en kennisontwikkeling, met name ook in de veehouderij. Dat kan in mindering gebracht worden op het budget voor de voedselagenda.

Verworpen. Voor: Van Vliet, Klein, Houwers, de SGP, de ChristenUnie, het CDA en de Groep Bontes/Van Klaveren

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij-, en voedselketens 63 (Grashoff) over budget voor zwaar beheerde hectares weidevogelgebied

Het gaat niet goed met de weidevogelpopulatie in Nederland. Weidevogels horen in Nederland thuis, maar dreigen op korte termijn te verdwijnen. Sinds 1990 is de grutpopulatie gehalveerd en zijn de populaties kieviten met 40%, veldleeuweriken met 60% en scholeksters met 65% afgenomen. Ook de slobbeend en graspieper tonen sinds 1990 een duidelijke daling. Sinds de eeuwwisseling nemen daarnaast de populaties kieviten en tureluurs af. De inspanningen die nu worden geleverd zijn niet voldoende om de achteruitgang te stoppen, zo stellen maatschappelijke organisaties, de sector en de ex-ante evaluatie over het ANLb van de WUR. De indiener is van mening dat er daarom nu actie dient te worden ondernomen, zodat boeren voldoende middelen krijgen om aan weidevogelbeheer te doen. Met deze middelen is er meer geld voor zwaar beheerde hectares weidevogelgebied. De indiener wil voor dit jaar 2,5 miljoen structureel vrijmaken en is van mening dat dit bedrag in latere jaren verhoogd dient te worden. Uitgaande van 575 euro vergoeding per hectare zou je meer dan 4.000 hectare zwaar beheerd weidevogelgebied kunnen creëren.

De dekking van dit amendement wordt gevonden door de structurele extra bijdragen van 10 miljoen per jaar voor handelsmissies te verminderen. Deze middelen zijn te vinden op de Aanvullende Post Algemeen in de Miljoenennota 2017.

Verworpen. Voor: PvdD, SP, GroenLinks, D66, Klein en de SGP

datum 9 december 2016

blad 10

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij-, en voedselketens

64 (Dik-Faber) over een budget ten behoeve van multifunctionele landbouw
Dit amendement zorgt voor een budget van 500.000 euro ten behoeve van multifunctionele landbouw. Steeds meer agrarische bedrijven combineren de productie van voedsel en het leveren van maatschappelijke diensten en producten. Multifunctionele landbouw levert een belangrijke bijdrage aan de verbinding tussen boer en burger, voedsel-educatie en de regionale leefbaarheid en economie, vooral in krimpgebieden. Multifunctionele landbouw leidt tot nieuwe verdienmodellen voor boeren en tuinders en verbetert hun inkomenspositie. Multifunctionele landbouw heeft daarmee positieve gevolgen voor de toekomstbestendigheid van de agrarische sector. Het bieden van onder meer educatie, zorg en recreatie heeft bovendien maatschappelijk nut. Bedrijven dragen bij aan bewustwording bij consumenten, een gezondere leefstijl, zorg voor mensen met een beperking en verduurzaming. Het budget is bedoeld voor onderzoek en vernieuwing ten behoeve van uitbreiding van multifunctionele landbouw en verdere invulling aan de Voedselagenda.

Dekking wordt gevonden in de begrotingsreserve apurement (beleidsartikel 6).

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, de SGP en de ChristenUnie

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

68 (Van Gerven) over een revolverend fonds ter bevordering van de ontwikkeling van dierproefvrije alternatieven

Via dit amendement wordt eenmalig 15 miljoen euro uit de begrotings-reserve apurement van art. 6 (zie p. 111 van de memorie van toelichting) geput ten behoeve van de oprichting van een revolverend fonds ter bevordering van de ontwikkeling van dierproefvrije alternatieven. Gebrek in investeringsgeld voor de ontwikkeling van dierproefvrije alternatieven is een cruciale bottleneck voor de vermindering van het aantal dierproeven. Met aangenomen motie 30 168, nr. 26 vraagt de Kamer de regering in te zetten op een exponentiele vermindering van het aantal dierproeven. In de businesscase van ZonMw wordt een reductie van ten minste 40% van het huidige aantal dieren voor 2025 haalbaar geacht. De motie is aangenomen in 2011 maar het aantal dierproeven is allerminst exponentieel gedaald. Om de gewenste vermindering van dierproeven ook daadwerkelijk te bereiken is geld nodig. Dit amendement dient ter oprichting van een revolverend fonds. De hoofdtaak van het revolverend fonds is het uitgeven van gunstige of renteloze leningen ten bate van de ontwikkeling van proefdiervrije alternatieven. Veel proefdiervrije technieken hebben een potentiële verdien capaciteit. Rente en aflossingen vloeien weer terug in het fonds en zijn beschikbaar voor nieuwe investeringen. Hetzelfde geld wordt meerdere malen ingezet en kan daardoor meer doelstellingen realiseren. De indiener acht de dekking verantwoord aangezien het ministerie zelf regelmatig put uit de begrotingsreserves in situaties die haar opportuun lijken en aangezien het slechts om een eenmalige onttrekking van 15 miljoen gaat op deze begrotingsreserve.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, 50PLUS, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, Monasch en de PVV

datum 9 december 2016

blad 11

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

69 (Van Gerven) over het financieren van de werkzaamheden van stichting Zorg om Boer en Tuinder

Dit amendement strekt ertoe om € 120 duizend te reserveren teneinde de werkzaamheden van stichting Zorg om Boer en Tuinder (ZOB) te financieren. De afgelopen jaren stopten gemiddeld zeven boeren per dag. Door problemen in de melkveehouderij en in de varkenshouderij bevinden veel boeren zich momenteel in financiële problemen en zien een aantal van hen zich genoodzaakt te stoppen. Dit geeft vaak grote sociale en psychische problemen. ZOB biedt onder andere een telefonische hulpdienst en keukentafelgesprekken ter ondersteuning van agrariërs die in financiële en sociale problemen verkeren of genoodzaakt zijn hun bedrijf te beëindigen. De vrijwilligers zijn grotendeels ex-agrariërs die iets soortgelijks hebben doorgemaakt en bieden een luisterend oor en geven advies. Ook ondersteunt ZOB bij het zoeken van een nieuwe toekomst, met nieuwe inkomsten en een plek in de maatschappij. De reiskostenvergoedingen voor vrijwilligers en andere organisatiekosten werden voorheen gesubsidieerd door het Ministerie van EZ. Indiener wil graag dat de subsidie hervat wordt zodat de werkzaamheden die ZOB nu uitvoert niet hoeven te worden beëindigd. De intentie is om de financiering meerjarig voort te zetten. De dekking hiervoor komt uit het niet-juridisch verplichte gedeelte van artikel 6.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, Van Vliet, Klein, de Groep Kuzu/Öztürk, de SGP, de ChristenUnie en het CDA

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

70 (Van Gerven) over een tijdelijke taskforce illegale dierenhandel

De indiener wil dat een tijdelijke taskforce illegale dierenhandel in het leven geroepen wordt. Louche puppyhandel vormt een toenemend probleem in Nederland. De louche handelaren benadelen niets vermoedende hondenkopers en bedreigen burgers en zelfs journalisten van Omroep Brabant. De illegale import vormt een gevaar voor de insleep van gevaarlijke ziektes zoals hondsdolheid. Het dierenwelzijn van de honden wordt door de handelaren ernstig geschaad. Ook andere vormen van illegale dierenhandel zijn sterk verweven met het criminele circuit en vormen een toenemend probleem in Nederland. De indiener wil een taskforce bewerkstelligen met vijf inspecteurs die met slim recherchewerk criminele netwerken op kunnen sporen. De indiener vindt het wenselijk dat met alle instanties goed wordt samengewerkt, dat gebruik wordt gemaakt van kennis van universiteiten en dat goed wordt aangesloten bij internationale opsporingsinstanties. Daarom denkt de indiener aan een interdisciplinaire taskforce met mensen vanuit (of contacten bij) de Politie, de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Landelijke Inspectiedienst en een liaison officer voor Europol en Interpol. De intentie van het amendement is om de taskforce en het bijbehorende budget, ten minste 3 jaar te continueren. De indiener denkt dat in een periode van 3 a 4 jaar een behoorlijk deel van de illegale dierenhandel in beeld gebracht kan worden en een belangrijk deel van de louche handelaren aangepakt kan worden.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, 50PLUS, Klein en de Groep Kuzu/Öztürk

datum 9 december 2016

blad 12

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

71 (Van Gerven) over het oormerken van een bedrag voor onderzoek uit de biologische sector

Met dit amendement wordt binnen artikel 6 Concurrerende, veilige agro-, visserij- en voedselketens een bedrag van vijf miljoen euro vrijgemaakt voor onderzoek uit de biologische sector. Dit amendement wil voor een periode van ten minste 4 jaar, jaarlijks ten minste vijf miljoen euro oormerken voor onderzoek uit de biologische sector. Het geld is bedoeld voor onderzoeksvragen die uit de biologische sector naar voren komen. Extra aandacht gaat hierbij uit naar onderzoeken waarbij de uitkomsten ook de verduurzaming van de reguliere landbouw verder kunnen helpen. Daarbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de ontwikkeling van biologische dieren- en plantenrassen en natuurlijke additieven, maar ook aan het ontwikkelen van slimme machines voor het wieden van onkruid. Het betreft het oormerken voor vraag gestuurd onderzoek uit de biologische sector van geld binnen artikelonderdeel 6.4 «Kennisonwikkeling en innovatie». Dekking wordt gevonden binnen artikel 6, waar bij «opdrachten» een budgetflexibiliteit resteert van € 16,8 mln.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, 50PLUS en Klein

Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

Artikel 8 Natuur en biodiversiteit

72 (Ouwehand) over een Nationaal programma Natuurinclusieve Landbouw

Dit amendement zorgt voor een budget van 500.000 voor het opzetten van een Nationaal programma Natuurinclusieve Landbouw. De Sociaal-Economische Raad (SER) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PB) concluderen dat een transitie in de landbouw nodig is om te komen tot een toekomstbestendige landbouw. De sleutel ligt in natuur-inclusieve landbouw waarbij natuur een vast onderdeel is van de bedrijfsvoering. Dit betekent dat er wordt samengewerkt met de natuur in plaats van tegen de natuur. Zo worden chemische bestrijdingsmiddelen vervangen voor natuurlijke plaagbestrijders. Weidevogels, insecten en bodemdieren profiteren van kruidenrijke graslanden en bloemenranden. Er ontstaat een natuurlijk evenwicht. De SER en het PBL delen de conclusie dat sterk leiderschap van de overheid nodig is in deze transitie. Ondanks de grote ambities van het kabinet, blijft de regierol echter uit. Een Nationaal Programma kan handen en voeten geven aan de kabinetsambities. Hiermee kunnen initiatieven, onderzoek, pilots of proeftuinen en het onderwijs op elkaar kunnen worden afgestemd.

Dekking wordt gevonden in de begrotingsreserve apurement (beleidsartikel 6).

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, 50PLUS, Klein en de Groep Kuzu/Öztürk

artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens

73 (Graus) over een bijdrage aan de Stichting forensisch dierenonderzoek

De indiener beoogt met dit amendement financiële middelen vrij te maken voor de Stichting Forensisch Dierenonderzoek. Deze stichting wordt in het leven geroepen om een pilot te starten met als doel zoveel mogelijk dierenmishandelingszaken in Nederland op te lossen. Er is in Nederland een gebrek aan forensische expertise op het gebied van dieren.

datum 9 december 2016

blad 13

De stichting zal deze lacune opvullen, zodat er meer dierenmishandelings-zaken worden opgelost. Het VFT zorgt ook voor uitbreiding van bewezen strafbare feiten, wat zal leiden tot hogere straffen. Deze stichting zal onder andere bestaan uit een forensisch patholoog en een forensisch dierenarts, welke tijdens een Bijzondere Procedure op 17 november 2016 een presentatie hebben gehouden voor de commissie Economische Zaken en Veiligheid en Justitie. Beiden zijn geregistreerd in het deskundigenregister. Dekking wordt gevonden in het juridisch niet verplichte gedeelte van het budget op artikel 6.

Verworpen. Voor: PvdD, GroenLinks, D66, 50PLUS, Klein en de PVV

**Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens
Begrotingsstaat inzake de agentschappen, bij Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit**

74 → **111** (Thieme) over extra investering personele bezetting NVWA tgv sector dierenwelzijn

Dit amendement beoogt een extra investering in de personele bezetting van de NVWA ten behoeve van de sector Dierenwelzijn. De indiener acht een verdubbeling van het aantal fte's voor toezicht en handhaving noodzakelijk, gezien de geconstateerde tekortkomingen van toezicht en handhaving op het terrein van onder andere de bioindustrie, illegale puppyhandel, het naleven van slachtregels en misstanden op paardenmarkten. Ten behoeve van de verdubbeling van het aantal fte's wordt het NVWA budget met € 7,5 mln opgehoogd. De dekking van dit amendement wordt gevonden door de structurele extra bijdragen van 10 miljoen per jaar voor handelsmissies te verminderen. Deze middelen zijn te vinden op de Aanvullende Post Algemeen in de Miljoenennota 2017.

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, Klein en de PVV

**Artikel 6 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens
112 → **123** (Bruins en Dik-Faber) over een fonds voor wetenschappelijk onderzoek voor
technologische innovatie in de visserij**

Dit amendement zorgt voor een fonds van 1 miljoen euro voor wetenschappelijk onderzoek in Nederland ten behoeve van technologische innovatie in de visserij. Nederlands onderzoek gericht op technologische innovatie om vissterfte te verminderen vindt nauwelijks plaats. De visserijsector en de natuur hebben baat bij deze innovaties, omdat de overleving van vis kan worden verhoogd. De indieners vinden het belangrijk dat ondernemers in de visserijsector worden ondersteund bij technologische innovatie, aangezien innovaties duur zijn en bovendien ontheffing of tijdelijke aanpassing van regelgeving nodig is. Een innovatieregisseur moet ervoor zorgen dat het innovatiebudget toegankelijk is voor ondernemers, met zo min mogelijk administratieve lasten. Dit helpt zowel de visserijsector als de natuur verder bij het terugdringen van vissterfte. Het onderzoek moet in nauwe samenwerking met de visserijsector en tweedegeldstroomorganisaties voor universitair en praktijkgericht onderzoek opgezet worden.

Dekking wordt gevonden in de begrotingsreserve apurement (beleidsartikel 6).

datum 9 december 2016

blad 14

Verworpen. Voor: SP, de PvdD, GroenLinks, D66, Van Vliet, 50PLUS, Klein, de SGP, de ChristenUnie, het CDA en de PVV

Artikel 4 Een doelmatige en duurzame energievoorziening

62 (Pechtold en Jasper van Dijk) over verlaging van het budget ETS ten behoeve van de Nederlandse cultuursector

Met dit amendement worden de uitgaven op artikel 4 van de begroting van Economische Zaken met € 10 miljoen verlaagd. Daarin is het budget voor Compensatie Energie-intensieve bedrijven (ETS) structureel te hoog geraamd. Sinds de start van de regeling zijn de werkelijke uitgaven op dit artikel ten minste € 10 miljoen lager dan het bedrag dat in de ontwerpbegroting is opgenomen. Ook de gemiddelde jaarlijkse uitgaven liggen meer dan € 10 miljoen onder het voor 2017 begrote bedrag van € 61 miljoen. Indieners willen het vrijgemaakte budget gebruiken om een impuls te geven aan de Nederlandse cultuursector. Zie het daartoe ingediende amendement op de begroting van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Kamerstukken II 2016/17, 34 550 VIII).

Ingetrokken

Artikel 2 Bedrijvenbeleid: innovatief en duurzaam ondernemen

7 (Agnes Mulder) over budget voor de MIT-regeling

In de begroting van Economische Zaken 2017 wordt een korting op de MKB-Innovatiestimulering Topsectoren (MIT-regeling) voorgesteld, waardoor het budget in vergelijking met 2016 met 2,9 miljoen wordt verlaagd. Gezien het belang van innovatie voor het mkb wordt met dit amendement 2,9 miljoen toegevoegd aan het budget voor de MIT-regeling om deze verlaging van het budget terug te draaien. De MIT-regeling is een gezamenlijke regeling van EZ en provincies, waarvan een deel door RVO (het landelijke deel) wordt uitgevoerd en een deel door de provincies (decentraal). In de MIT-regeling kunnen ondernemers aanvragen indienen voor kennisvouchers, innovatieadvies-, haalbaarheids- en R&D-samenwerkingsprojecten. De MIT-regeling heeft ten doel het bevorderen van innovatie bij het mkb en het beter in staat te stellen van het mkb om zich aan te sluiten bij de door de topsectoren opgestelde innovatieagenda's. Onder andere door het stimuleren van samenwerking tussen MKB-bedrijven op het vlak van onderzoek, ontwikkeling en innovatie en het stimuleren van het gebruik van publiek gefinancierde kennis door het mkb. De MIT-regeling is een succesvol innovatie-instrument voor het mkb gebleken. De regeling kent een grote overtekening op het gebied van R&D-samenwerking, waardoor de voorgestelde korting op het budget niet wenselijk is. Bij een dalend totaalbudget zal, bij een gelijkblijvende vraag, het aantal innovatie-aanvragen dat niet wordt gehonoreerd namelijk toenemen.

Dekking van het amendement wordt gevonden op de Aanvullende Post Algemeen door van de 10 miljoen die extra vrij wordt gemaakt voor inspanningen die de Nederlandse concurrentiepositie van Nederland in het buitenland ten goede moeten komen, met 2,9 miljoen te verlagen.

Ingetrokken